

การประเมินคุณภาพอากาศ บริเวณจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2548-2552

ธิดาภรณ์ อินทะนิต* และ ธนิตย์ อินทรรัตน์

Air Quality assesment in Nonthaburi Province in year 2005-2009

Thidaporn Inthanil* and Thanit Intarat

คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี 20131

*Corresponding author. Email: maboo_site@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนที่คุณภาพอากาศในจังหวัดนนทบุรี จากความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) กับการกระจายตัวของก๊าซมลพิษในจังหวัดนนทบุรี โดยทำการรวบรวมข้อมูลคุณภาพอากาศรายวันของจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดใกล้เคียงซึ่งได้จากสถานีตรวจวัดมลพิษอากาศของกรมควบคุมมลพิษทั้งหมด 7 สถานี มาจัดทำเป็นค่าเฉลี่ยรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2552 รวมทั้งการนำค่าของสมการความสัมพันธ์มาใช้วิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนที่คุณภาพอากาศในจังหวัดนนทบุรี ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) โอโซน (O₃) และฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM₁₀) ตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI)

ผลศึกษาพบว่า คุณภาพอากาศของจังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในด้านระบบทางเดินหายใจ ค่าดัชนีคุณภาพอากาศของจังหวัดนนทบุรีอยู่ที่ 75 - 78 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วงเกณฑ์มาตรฐานระหว่าง 51-100 ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพอากาศกับก๊าซมลพิษที่ได้จากการศึกษานี้คือ $Y = 17.031 + 1(O_3) + 0.454(NO_2) + 0.371(PM_{10})$ จากสมการแสดงความสัมพันธ์พบว่า O₃ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพอากาศมากที่สุด รองลงมาเป็น NO₂ และ PM₁₀ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การกระจายตัว คุณภาพอากาศ นนทบุรี

Abstract

The objective of this study was to create an air-quality map from a relationship between air quality index and distribution of pollution in Nonthaburi province. All collected data were obtained from 7 air-base stations of Pollution Control Department (PCD) and extracted to create variables using yearly average data from 2005 – 2009. The extracted independent variables were Sulfur dioxide (SO₂), Nitrogen dioxide (NO₂), Carbon monoxide (CO), Ozone (O₃), and Particulate Matter smaller than 10 microns (PM₁₀); and, extracted dependent variable was Air quality index (AQI).

The result revealed that Nonthaburi Province had air quality in moderate level. The value of air quality index (75-78) stood in a range of 51-100 indicated that the pollution did not have any impact on people in the study area. The relationship between dependent variable and independent variable could be explained by $Y = 17.031 + 1(O_3) + 0.371 (PM_{10}) + 0.454(NO_2)$. From the relationship, O₃ played as an important role in this study. NO₂ and PM₁₀ also associated with AQI, respectively.

Keywords: Dispersion, Air quality, Nonthaburi

บทนำ

มลพิษทางอากาศเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในเขตเมือง เนื่องจากมลพิษทางอากาศก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ไม่ว่าจะเป็นด้านกลิ่น ความรำคาญ ตลอดจนผลกระทบต่อสุขภาพที่เกี่ยวกับระบบหายใจ และระบบหัวใจและปอด (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2545) ปัญหาอากาศเป็นพิษในประเทศไทยมีทั้งในเขตชุมชนอันเกิดจากยานพาหนะและการจราจรที่ติดขัด และในเขตอุตสาหกรรมหรือโรงงาน โดยเฉพาะที่มีการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่สุดอากาศพิษเข้าไปในชีวิตประจำวัน เกิดสภาวะอากาศเป็นพิษที่เรียกว่า หมอก (Smog) ซึ่งทำให้อากาศมืดไม่แจ่มใสเพราะก๊าซต่างๆ และฝุ่นละอองสะสมในบรรยากาศเป็นปริมาณมาก โดยมีปฏิกิริยาจากแสงแดดเข้ามาช่วย ทำให้เกิดแสบตา ระบบหายใจ ขัดข้อง อักเสบ ไอ ปวดหน้าอก เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดฝนกรด โดยเฉพาะเมื่อก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ละลายในฝน ทำให้เกิดเป็นกรดซัลฟูริกได้ ฝนกรดทำให้เกิดการสึกกร่อนของทรัพย์สินและสิ่งก่อสร้างต่างๆ เป็นอันตรายต่อพืชและสิ่งมีชีวิต (ปราณี พันธุมสินชัย, 2542)

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตติดต่อกรุงเทพมหานครและเป็นเมืองที่มีการเจริญเติบโตทั้งทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง ปัจจุบันปริมาณรถยนต์ที่สัญจรไปมาในจังหวัดนนทบุรีมีจำนวนมากขึ้นทุกปี ทั้งที่เป็นรถยนต์ที่จดทะเบียนในพื้นที่และรถยนต์ที่เดินทางมาจากพื้นที่ อื่นก่อให้เกิดปัญหาการจราจรคับคั่งในเขตตัวเมือง โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอเมือง นนทบุรี ซึ่งจากการตรวจวัดคุณภาพของกรมควบคุมมลพิษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ปรากฏว่าเป็นบริเวณที่มีปัญหาหมอกพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองหรือเขม่าควัน โดยเฉลี่ยของฝุ่นละอองรวมและค่าเฉลี่ยของฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (มารุต จิตยุดิ, 2552) สูงเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศโดยทั่วไป และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจจะอยู่ในระดับที่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และยังสามารถสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม (วนิดา จินศาสตร์, 2551)

จากปัญหาที่เกิดขึ้น ถ้าไม่รีบลงมือแก้ไข อาจทำให้เกิดอันตรายต่อประชาชนในพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ ได้นำค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยมาใช้ในการศึกษา เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพอากาศ กับก๊าซมลพิษประเภทต่างๆ และจัดทำแผนที่แสดงคุณภาพอากาศ บริเวณจังหวัดนนทบุรี และนำผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนแก้ไข เพื่อบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

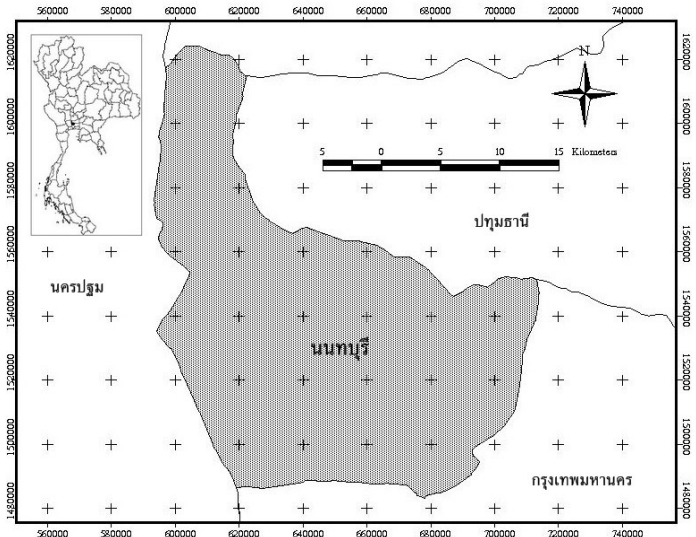
วัตถุประสงค์

การศึกษามีจุดประสงค์เพื่อจัดทำแผนที่แสดงคุณภาพอากาศ บริเวณจังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีคุณภาพอากาศกับก๊าซที่ก่อให้เกิดมลพิษโดยนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ (Multiple linear regression analysis)

พื้นที่ศึกษา

1. ตำแหน่งที่ตั้ง

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 20 กิโลเมตร มีพิกัด UTM $X_{min} = 635000$, $X_{max} = 670000$, $Y_{min} = 152500$, $Y_{max} = 1560000$ มีพื้นที่ทั้งหมด 622.303 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,939.375 ไร่

รูปที่ 1 ขอบเขตการปกครองจังหวัดนนทบุรี และพื้นที่ติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ จังหวัดปทุมธานี
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตจตุจักร และเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร (ฝั่งพระนคร)

ทิศใต้ ติดต่อกับเขตบางพลัด เขตคลองสาน และเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอพุทธมณฑลและอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2. ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน คือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีคลองทั้งตามธรรมชาติ และที่ขุดขึ้นใหม่ เป็นจำนวนมากเชื่อมโยงติดต่อกัน โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนที่ห่างจากแม่น้ำ และลำคลองก็จะเป็นสวนและไร่นา ซึ่งมักจะมีน้ำท่วมปัจจุบันพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครค่อยๆ เปลี่ยนเป็นที่อยู่อาศัยของประชากรที่ได้อพยพมาจากทุกภาคของประเทศ หรือเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะพื้นที่บางส่วนของอำเภอนนทบุรี อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง มีการจัดสรรที่ดิน และก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น

3. ลักษณะภูมิอากาศและอุทกวิทยา

จังหวัดนนทบุรีมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูร้อน เนื่องจากลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีความแตกต่างของระดับพื้นดินเพียงเล็กน้อย สภาพภูมิอากาศ จึงมีลักษณะค่อนข้างสม่ำเสมอตลอดพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร, ม.ป.ป)

อุปกรณ์ และวิธีการศึกษา

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1.1 ข้อมูลสถิติจากกรมควบคุมมลพิษ ประกอบด้วยข้อมูลดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) ข้อมูลก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) ข้อมูลก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2) ข้อมูลก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ข้อมูลก๊าซโอโซน (O_3) และข้อมูลฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM_{10})

1.2 ข้อมูลผลกระทบของก๊าซมลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจ จากกรมควบคุมมลพิษ

1.3 ข้อมูลแสดงขอบเขตการปกครอง จังหวัดนนทบุรี จากคณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 โปรแกรมระบบภูมิสารสนเทศ ESRI Arc View 3.1 จากคณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

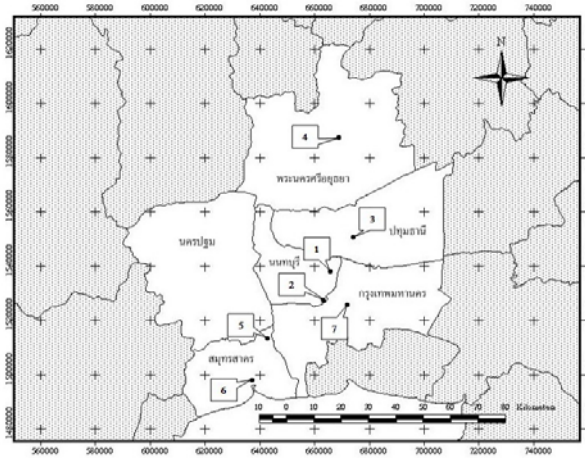
2.2 โปรแกรม SPSS version 17 จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุ

3. วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่จะได้รับ ขอบเขตการศึกษา เพื่อให้ดำเนินงานตรงไปตามเป้าหมาย

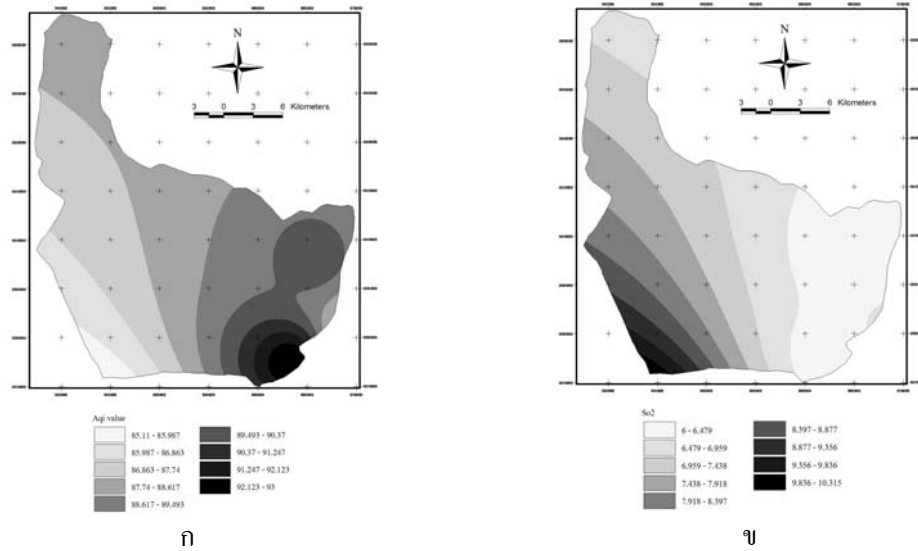
3.2 รวบรวมเอกสารงานวิจัยโดยการค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำฐานข้อมูลคุณภาพอากาศรายวันในพื้นที่จังหวัดที่ต้องการศึกษา มาหาค่าเฉลี่ยเป็นรายเดือน และรายปี โดยใช้ฐานข้อมูลคุณภาพอากาศทั้งหมด 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2552 ดังแสดงในรูปที่ 2 ดังนี้

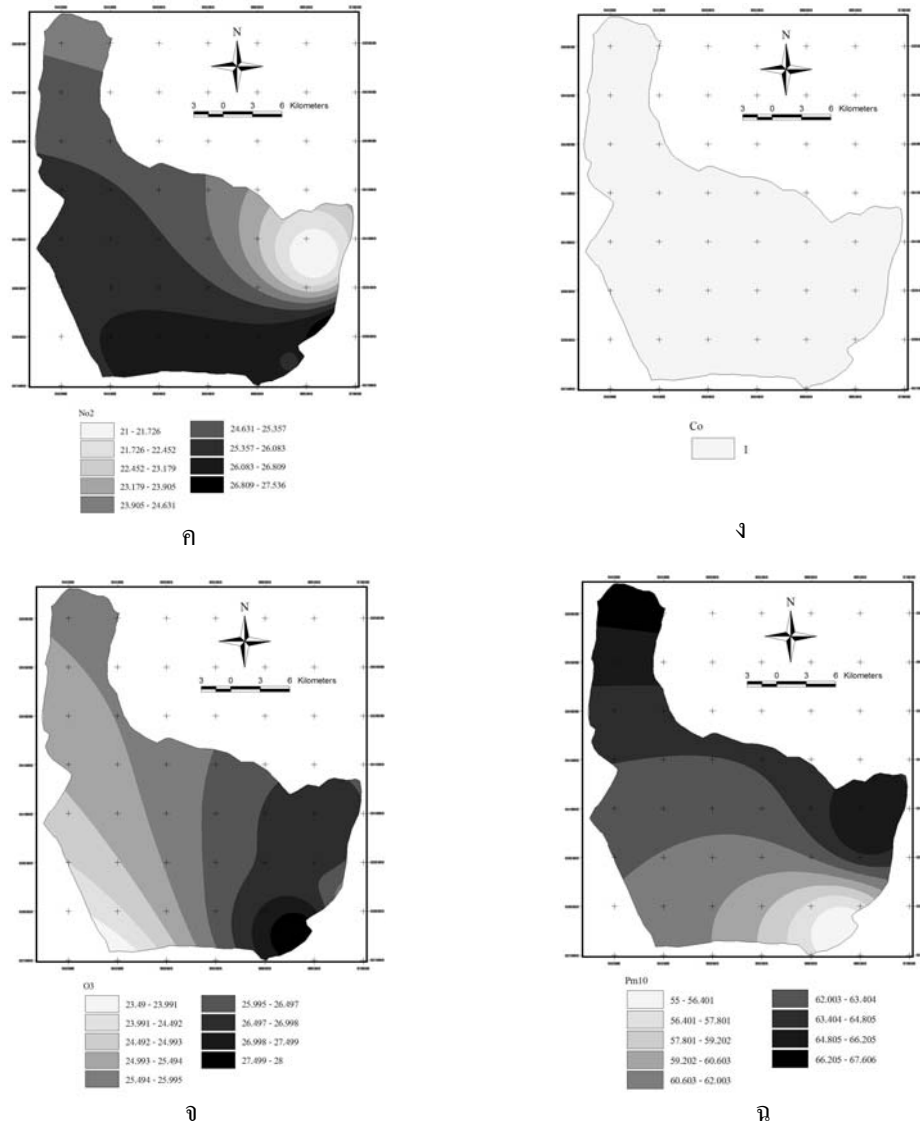
1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อ.ปากเกร็ด
2. การไฟฟ้าฝ่ายผลิต อ.บางกรวย
3. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ (รังสิต) อ.คลองหลวง
4. โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อ.เมือง
5. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร อ.เมือง
6. แขวงการทางสมุทรสาคร อ.กระทุ่มแบน
7. สถานีตำรวจนครบาลโชคชัย ถ.ลาดพร้าว

รูปที่ 2 รูปแสดงตำแหน่งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษา

3.3 ทำการวิเคราะห์ค่าที่ได้จากฐานข้อมูลด้วยวิธีการ Interpolate ให้อยู่ในรูปของข้อมูลกริด ตัวแปรตาม คือ ดัชนีคุณภาพอากาศ (Air quality index: AQI, รูปที่ 3ก) และตัวแปรอิสระ ได้แก่ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2 , รูปที่ 3ข) ไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2 , รูปที่ 3ค) คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO , รูปที่ 3ง) โอโซน (O_3 , รูปที่ 3ฉ) และฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM_{10} , รูปที่ 3จ) ดังนี้

รูปที่ 3 ข้อมูลกริดที่ได้จากการวิเคราะห์

รูปที่ 3 ข้อมูลคริตที่ได้จากการวิเคราะห์ (ต่อ)

3.4 ตรวจสอบค่าความสัมพันธ์เชิงซ้อนของตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) โดยพิจารณาจากค่า Variance inflation factor (VIF) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (สุทธิ โกศัยเนตร, 2549) โดยพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์เชิงซ้อน (Multiple correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ถ้าหากตัวแปรใด มีค่า VIF มากกว่า 2 แสดงว่าตัวแปรอิสระดังกล่าวเกิดปัญหาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ควรทำการเลือกออกจากการวิเคราะห์ ค่า VIF สามารถหาได้จากสมการที่ (1) ดังนี้

$$VIF(X_n) = \frac{1}{1 - R_n^2} \quad (1)$$

เมื่อ X_n คือ ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา
 R_n^2 คือ ค่าความสัมพันธ์เชิงซ้อนระหว่างตัวแปรอิสระ

3.5 นำตัวแปรอิสระที่ผ่านการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์เชิงซ้อน มาทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้น โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ (Multiple linear regression analysis) โดยให้ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ดังแสดงในสมการที่ (2) ดังนี้ (ทรงศิริ แต่สมบัติ, 2548)

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n + \varepsilon \quad (2)$$

เมื่อ Y คือ ตัวแปรตาม
 β_0 คือ จุดตัดแกน Y
 β_n คือ ค่าสัมประสิทธิ์
 X_n คือ ตัวแปรอิสระ
 ε คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

3.6 นำข้อมูลกริดของตัวแปรอิสระ ไปทำการแทนค่าในแบบจำลองที่วิเคราะห์ได้จาก การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ เพื่อคำนวณค่าคุณภาพอากาศ และจัดทำเป็นแผนที่แสดงคุณภาพอากาศบริเวณจังหวัดนนทบุรี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพอากาศในพื้นที่

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงซ้อนของตัวแปรอิสระ

ทำการวิเคราะห์โดยการทดสอบค่า VIF กับตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร แสดงผลการวิเคราะห์ไว้ในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงซ้อนของตัวแปรอิสระ

Variables	VIF	T-test	Sig.
SO ₂	1.095	0.526	.599
NO ₂	1.926	9.851	.000
CO	1.491	1.585	.113
O ₃	1.278	33.080	.000
PM ₁₀	1.630	23.454	.000

จากตารางที่ 1 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์พบว่า ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) ก๊าซโอโซน (O₃) และฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM₁₀) มีค่า VIF น้อยกว่า 2 ที่ระดับนัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งสามตัวนี้ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงซ้อนซึ่งกันและกัน สามารถนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุในขั้นต่อไป ในขณะที่ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) มีค่า VIF น้อยกว่า 2 เช่นเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาค่า T-Test ของตัวแปรอิสระทั้งสองค่านี้ พบว่ามีค่าอยู่ในระดับต่ำ (ไม่เกิน 2) และมีค่าระดับนัยสำคัญมากกว่า 0.05 ถ้าหากนำตัวแปรอิสระทั้งสองเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ อาจทำให้ผลที่ได้มีค่าความคลาดเคลื่อน ดังนั้น ตัวแปรอิสระทั้งสองตัวนี้จึงถูกตัดออกจากกระบวนการวิเคราะห์

2. ผลการวิเคราะห์แบบจำลอง

นำตัวแปรอิสระที่ผ่านการคัดเลือก 3 ตัวแปร คือ ไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) โอโซน (O₃) และฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM₁₀) ไปทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นเพื่อสร้างแบบจำลอง โดยใช้ค่าสถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ วิธี Stepwise ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้น

Variables	Coefficient	Significance (0.05)
Constant	17.031	0.00
O ₃	1.000	0.00
PM ₁₀	0.371	0.00
NO ₂	0.457	0.00

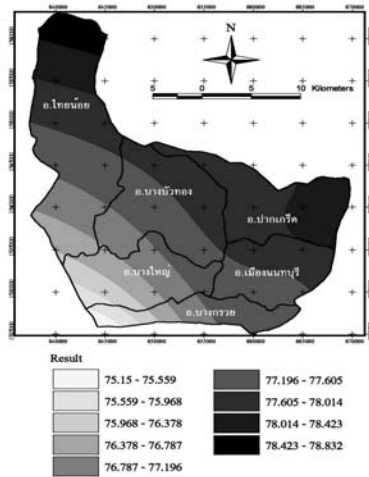
จากตารางที่ 2 ค่าความเหมาะสมของแบบจำลอง (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.739 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์มีประสิทธิภาพในการอธิบายความสัมพันธ์ร้อยละ 73.9 สามารถนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาสร้างแบบจำลองระหว่างคุณภาพอากาศ กับก๊าซมลพิษ บริเวณจังหวัดนนทบุรีได้ ดังแสดงในสมการที่ 3 ดังนี้

$$Y = 17.031 + 1(O_3)** + 0.371(PM_{10})** + 0.457(NO_2)** \quad (3)$$

จากสมการที่ (3) ก๊าซโอโซน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพอากาศบริเวณจังหวัดนนทบุรีมากที่สุด รองลงมาเป็นก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ และฝุ่นละอองอนุภาคไม่เกิน 10 ไมครอน ตามลำดับ

3. แผนที่แสดงคุณภาพของอากาศ บริเวณจังหวัดนนทบุรี

ทำการสร้างแผนที่แสดงคุณภาพของอากาศ โดยการนำข้อมูลกริดของตัวแปรอิสระที่ผ่านการเลือกเข้าสู่สมการการถดถอยแบบพหุ มาแทนค่าในแบบจำลอง ผลที่ได้แสดงในรูปแบบที่ 4 ดังนี้

รูปที่ 4 แผนที่แสดงคุณภาพอากาศ บริเวณจังหวัดนนทบุรี

จากผลการศึกษาในรูปที่ 4 จังหวัดนนทบุรีมีค่าดัชนีคุณภาพอากาศอยู่ระหว่าง 75 – 77 ซึ่งอยู่ในช่วงเกณฑ์มาตรฐานระดับปานกลาง ระหว่าง 51 – 100 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพอากาศในจังหวัดนนทบุรีเริ่มมีปัญหาต่อประชาชนในระดับต่ำ ถ้ายังไม่มีการควบคุม ในอนาคตอาจเกิดปัญหา และส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางเดินหายใจของประชาชนในพื้นที่

อภิปราย และสรุปการศึกษา

จังหวัดนนทบุรีเป็นเขตปริมณฑลใกล้กรุงเทพมหานครทำให้มีมลพิษอากาศอยู่มากมาย ซึ่งจากการตรวจวัดของกรมควบคุมมลพิษพบว่า มีระดับซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) มีค่าเฉลี่ย 6.33 ppb./ชั่วโมง ไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2) มีค่าเฉลี่ย 21.41 ppb./ชั่วโมง คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) มีค่าเฉลี่ย 0.85 ppm./ชั่วโมง โอโซน (O_3) มีค่าเฉลี่ย 26.98 ppb./ชั่วโมง ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM_{10}) มีค่าเฉลี่ย 71 μgm^{-3} /ชั่วโมง

จากผลการศึกษาพบว่า ก๊าซโอโซน เป็นก๊าซที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศบริเวณจังหวัดนนทบุรีมากที่สุด เนื่องจากโอโซนเป็นก๊าซที่สามารถก่อให้เกิดปฏิกิริยา Photochemical smog ในชั้นบรรยากาศระดับต่ำ ซึ่งเป็นผลจากปฏิกิริยาของไฮโดรคาร์บอน ไนโตรเจนออกไซด์ ฝุ่นละอองและออกซิเจน โดยมีแสงแดดเป็นตัวเร่ง (ปราณี พันธุมสินชัย, 2542) ซึ่งก๊าซเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพอากาศบริเวณจังหวัดนนทบุรี เห็นได้จากแบบจำลองคุณภาพอากาศที่ได้ทำการวิเคราะห์ขึ้นมา

คุณภาพอากาศบริเวณจังหวัดนนทบุรี ที่ได้จากการวิเคราะห์ ถึงแม้จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ส่งผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งก๊าซมลพิษต่างๆ จะเกิดการสะสมตัวในร่างกาย ทางกรมควบคุมมลพิษ (2547) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตัวแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยได้เตือนประชาชนว่า ไม่ควรทำกิจกรรมบริเวณพื้นที่นอกอาคารนานจนเกินไป เพราะอาจเกิดอันตรายแก่สุขภาพในระยะยาวได้

คุณภาพอากาศของจังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในด้านระบบทางเดินหายใจ ค่าดัชนีคุณภาพอากาศของจังหวัดนนทบุรีอยู่ที่ 75 -7 8 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วงเกณฑ์มาตรฐานระหว่าง 51-100 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพอากาศในจังหวัดนนทบุรี คือ ก๊าซโอโซน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพอากาศมากที่สุด รองลงมาเป็นก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ และฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก คณาจารย์คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ ที่ให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหในด้านต่างๆ ขอขอบคุณกรมควบคุมมลพิษ ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลจากสื่อสารสนเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลมาเป็นอย่างดี ทำให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2547). ดัชนีคุณภาพอากาศ. วันที่ค้นข้อมูล 18 มกราคม 2553, เข้าถึงได้จาก http://www.pcd.go.th/info_serv/air_aqi.htm
- กรมวิชาการเกษตร. (ม.ป.ป). จังหวัดนนทบุรี. วันที่ค้นข้อมูล 10 กุมภาพันธ์ 2553, เข้าถึงได้จาก <http://as.doa.go.th/oard5/vegetation/data/nontaburi.pdf>
- ทรงศิริ แต้สมบัติ. (2548). การวิเคราะห์การถดถอย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราณี พันธุมสินชัย. (2542). มลพิษอุตสาหกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- มารุต จิตยุดิ. (2552). นนท์ ห่วงมลพิษทางอากาศเกินเกณฑ์มาตรฐาน. วันที่ค้นข้อมูล 10 กุมภาพันธ์ 2553, เข้าถึงได้จาก <http://www.ryt9.com/s/bmnd/661763>
- วนิดา จีนศาสตร์. (2551). มลพิษอากาศและการจัดการคุณภาพอากาศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2545). มลพิษทางอากาศ. วันที่ค้นข้อมูล 18 มกราคม 2553, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaienvimonitor.net/Concept/priority5.htm>
- สุฤดี โกศัยเนตร. (2549). Multicollinearity: Examples in Binary Logistic Regression. *DMBN*, 2(1), 9-17.